

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόληψη της τρομοκρατίας και της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης»

(2008/C 211/17)

Με την επιστολή της 17ης Δεκεμβρίου 2007, η κ. Margot WALLSTRÖM, αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ζήτησε από την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 262 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, να επεξεργαστεί γνωμοδότηση για την:

«Πρόληψη της τρομοκρατίας και της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης» (διερευνητική γνωμοδότηση).

Το ειδικευμένο τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις και δικαιώματα του πολίτη», στο οποίο ανατέθηκε η επεξεργασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 2 Απριλίου 2008 με βάση την εισηγητική έκθεση του εισηγητή κ. RETUREAU και του συνεισηγητή κ. CABRA DE LUNA.

Κατά την 44η σύνοδο ολομέλειάς της, της 22ας και 23ης Απριλίου 2008 (συνεδρίαση της 22ας Απριλίου 2008), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 147 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 5 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1 Η Επιτροπή ζήτησε από την ΕΟΚΕ να επεξεργασθεί γνωμοδότηση με θέμα την πρόληψη της τρομοκρατίας και, ειδικότερα, τις πολιτικές για την πρόληψη της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης, θέματα για τα οποία προβλέπει να υιοθετηθεί ανακοίνωση τον Ιούλιο του 2008. Ο κύριος στόχος της ανακοίνωσης είναι να εντοπίσει τις πολιτικές, τις δράσεις και τις πρωτοβουλίες που μπορούν να εκληφθούν ως ορθές πρακτικές για την καταπολέμηση της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης. Επί του παρόντος, προβλέπεται ότι η ανακοίνωση θα εξετάζει ζητήματα όπως η βίαια ριζοσπαστικοποίηση στις φυλακές και σε άλλους χώρους όπου υπάρχουν άτομα σε εύθραυστη κατάσταση ή σε χώρους στρατολόγησης και θα αναλύει το λόγο και την ιδεολογία που διαδίδουν οι βίαιοι εξτρεμιστές καθώς και τη δέσμευση και την ενίσχυση της θέσης της κοινωνίας των πολιτών.

1.2 Μετά τον ψυχρό πόλεμο και την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, ο κόσμος χαρακτηρίζεται από μια βαθιά αλλαγή των διεθνών συσχετισμών δυνάμεων που επηρεάζει τη φύση των παγκόσμιων οργανισμών όπως τα Ηνωμένα Έθνη τα οποία γνώρισαν (και αναγνώρισαν) πολλαπλασιασμό νέων κρατικών οντοτήτων που διακήρυξαν την εδαφική κυριαρχία τους και δήλωσαν το σεβασμό τους στο διεθνές δημόσιο δίκιο.

1.3 Ακόμη, ξέσπασαν συγκρούσεις σε ορισμένες από τις νέες αυτές χώρες και στρατιωτικά κινήματα κατέχουν ακόμα τμήματα της επικράτειάς τους συχνά τα ανθρώπινα δικαιώματα καταπατούνται.

1.4 Επικράτειες ή τμήματα επικρατειών δεν ελέγχονται επαρκώς ή και καθόλου με αποτέλεσμα να έχουν μεταμορφωθεί σε καταφύγια για τους υπεύθυνους των κυριότερων τρομοκρατικών ομάδων, οι οποίοι επιδιώκουν να εγκαταστήσουν τις βάσεις τους εκεί όπου το κράτος δικαίου και οι δημόσιες ελευθερίες δεν υπάρχουν πια.

1.5 Η προσφυγή στις κλασικές πολεμικές μεθόδους αποδείχτηκε αναποτελεσματική εναντίον μιας συγκεχυμένης απειλής που λαμβάνει πολλές μορφές, έχει διασκορπισμένες δομές, χειραγωγεί διάφορες οργανώσεις και ανεπίσημες ομάδες υπέρ του ολοκληρωτισμού και μιας αντιδημοκρατικής πολιτικής ιδεολογίας, ομάδες έτοιμες να ασκήσουν πολιτική βία.

1.6 Η απουσία ειρηνικής επίλυσης της κατάστασης στα παλαιστινιακά εδάφη και άλλων ένοπλων συγκρούσεων σε διάφορα μέρη του κόσμου αποτελεί επίσης έναν πολιτικό παράγοντα που ευνοεί τις εξτρεμιστικές ιδέες και τις διεθνείς τρομοκρατικές πράξεις. Πρέπει

όμως να υπογραμμιστεί ότι οι περισσότερες τρομοκρατικές πράξεις πραγματοποιούνται στο πλαίσιο εσωτερικών συγκρούσεων.

1.7 Όμως, ήταν ανεπαρκείς οι προσπάθειες μελέτης των αιτιών και των μεθόδων στρατολόγησης που μπορούν να μετατρέψουν, όπως στις 11 Σεπτεμβρίου 2001, στελέχη, μηχανικούς, διανοούμενους σε σχεδιαστές και δράστες επιθέσεων αυτοκτονίας με συντονισμό και εύρος που αποδεικνύουν υψηλό επίπεδο αποφασιστικότητας και ευφύας και ικανότητες διείσδυσης στις δημοκρατικές κοινωνίες. Η όσο το δυνατόν βαθύτερη κατανόηση των υπεύθυνων ιδεολογικών και ψυχολογικών κινήτρων είναι απαραίτητη για την επεξεργασία μιας προσαρμοσμένης αντι-στρατηγικής του ίδιου επιπέδου, επιπλέον από τις απαραίτητες γεωπολιτικές αναλύσεις και τη χρήση όλων των μέσων συλλογής και ανταλλαγής πληροφοριών.

1.8 Τη στιγμή που τα μέσα επικοινωνίας και η παγκοσμιοποίηση έχουν δημιουργήσει ένα κόσμο αλληλοσυνδεδεμένο όπου πολλές λύσεις δεν μπορούν να προέρχονται μόνο από το εθνικό επίπεδο, η κρίση των κρατών-εθνών συνοδεύεται από μια διεθνή κρίση που δεν διαθέτει αποτελεσματικά μέσα ελέγχου και ακόμα λιγότερο κατάλληλα νομικά μέσα παρέμβασης. Μόνον το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών διαθέτει επαρκείς εξουσίες οι οποίες όμως σχετικοποιούνται από το δικαίωμα αρνησικυρίας που διαθέτουν πέντε χώρες.

1.9 Ωστόσο, ένα πολυμερές, επαρκές και ανανεωμένο σύστημα θα μπορούσε να αντιμετωπίσει, σε καλύτερες συνθήκες, τα παγκόσμια, σημαντικά, οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα. Η διεθνής τρομοκρατία θα μπορούσε να καταπολεμηθεί πιο αποτελεσματικά σε ένα πολυμερές πλαίσιο που να διασφαλίζει τη συμμετοχή των ΜΚΟ οι οποίες συνεχίζουν να επαγρυπνούν για τη δημοκρατία και την προάσπιση του δικονομικού δικαίου και των δημοσίων ελευθεριών.

2. Ευθύνες για την Ευρώπη και δράσεις σε εξέλιξη ή σε προετοιμασία

2.1 Για την αποτελεσματική καταπολέμηση της τρομοκρατίας σε επίπεδο Ένωσης είναι απαραίτητο τα κράτη μέλη να υιοθετήσουν έναν κοινό ορισμό του εγκλήματος της τρομοκρατίας και να προσεγγίσουν το ποινικό τους δίκαιο και στα ζητήματα της ποινικοποίησης και των κυρώσεων. Η διαδικασία αυτή καθώς και η υιοθέτηση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης ξεκίνησαν χωρίς καθυστέρηση και το Συμβούλιο έχει υιοθετήσει με το πέρασμα του χρόνου και, κυρίως από τη δεκαετία του 90, αποφάσεις πλαίσια για το σκοπό αυτό.

2.2 Μετά τις δολοφονικές επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, θεσπίστηκε ένα απαραίτητο πλαίσιο συνδέσμων τόσο σε διεθνές όσο και σε ευρωπαϊκό και κοινοτικό επίπεδο: το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών σε συνδυασμό με την Interpol, το NATO για τις στρατιωτικές επιχειρήσεις, το Συμβούλιο της Ευρώπης με μια Ευρωπαϊκή Σύμβαση κατά της τρομοκρατίας, ο ΟΑΣΕ και, τέλος, η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Europol. Αναπτύχθηκαν συνεργασίες με τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, τις χώρες του Μαγκρέπ και της Αφρικανικής Ένωσης καθώς και κατά περίπτωση επιχειρήσεις παροχής βοήθειας σε ορισμένες χώρες στο στρατιωτικό, αστυνομικό και οικονομικό τομέα.

2.3 Διαμορφώθηκε συναίνεση των κοινοτικών οργάνων, των κρατών μελών, των πολιτικών ιδυόντων και μεγάλης πλειοψηφίας των πολιτών στον ορισμό της τρομοκρατίας και στους τύπους νόμιμων και παράνομων πράξεων που δεν εμπίπτουν στον ορισμό αυτό. Πράγματι, πρέπει να καταστεί δυνατή η αυστηρή στοχοδέτηση της απειλής και των εξελιξών της προκειμένου να αποφευχθεί ο κατακερματισμός των προσπαθειών και οι άχρηστοι περιορισμοί των ατομικών και συλλογικών δικαιωμάτων και ελευθεριών.

2.4 Ωστόσο, μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι σε ορισμένες χώρες της Αφρικής και της Μέσης Ανατολής ειδικότερα, χώρες με αυταρχικές κυβερνήσεις, υπάρχει μια τάση καταπολέμησης κάθε μορφής πολιτικής αντιπολίτευσης και οι τάσεις αυτές χαρακτηρίζονται ως καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Για το ζήτημα αυτό, η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα μέλη της οφείλουν να μεριμνήσουν διότι ορισμένα από αυτά διατηρούν οικονομικές και πολιτικές σχέσεις καθώς και στρατιωτική συνεργασία με τους ιδυόντες των χωρών αυτών. Θα πρέπει λοιπόν να χρησιμοποιήσουν την επιρροή τους για να περιορίσουν τις καταχρηστικές αυτές πρακτικές.

2.5 Το δυσκολότερο πρόβλημα στο διεθνές επίπεδο φαίνεται ότι είναι η κατάλληλη απάντηση στις απειλές που δέχεται ολόκληρος ο κόσμος από τα διάφορα τρομοκρατικά ρεύματα τα οποία σχεδιάζουν επιθέσεις κατά πρεσβειών ή κατά διαφόρων «στόχων» και ειδικότερα κατά των πολιτών. Για γεωγραφικούς λόγους, η Ευρώπη παραμένει η πλέον απειλούμενη επικράτεια από τρομοκρατικές επιθέσεις.

2.6 Οι τρομοκρατικές δράσεις επιδιώκουν να δημιουργήσουν ένα κλίμα φόβου και αβεβαιότητας και να κλονίσουν τους δημοκρατικούς θεσμούς. Είναι σκόπιμο να μην πέσουμε στην παγίδα των αδικαιολόγητων περιορισμών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των πολιτικών ελευθεριών στο όνομα της ασφάλειας. Οι πλέον απειλούμενες χώρες αντιμετωπίζουν εδώ και πολλά χρόνια εξαιρετικές καταστάσεις μεγαλύτερης ή μικρότερης έντασης. Όμως ορισμένα μέτρα μπορούν να υπερβούν ότι είναι απαραίτητο ή διαχειρίσιμο π.χ. στον τομέα των προσωπικών δεδομένων των επιβατών υπερατλαντικών πτήσεων όπου ζητούνται εξαιρετικά πολλές λεπτομέρειες και η διάρκεια διατήρησης των δεδομένων είναι πολύ μεγάλη.

2.7 Η επιτήρηση των δικτύων, η γενικευμένη επιτήρηση με κάμερες των δημόσιων χώρων και των ιδιωτικών χώρων που είναι προσβάσιμοι στο κοινό, η πολιτική ελέγχου των συνόρων, η επίβλεψη των διαδηλώσεων, οι εκτεταμένες έρευνες στα αεροδρόμια μπορούν να πλήξουν τον ιδιωτικό βίο, την ελεύθερη κυκλοφορία και, γενικότερα, το σύνολο των πολιτικών ελευθεριών. Τούτο μπορεί να επηρεάσει τη στήριξη των πολιτών στις πολιτικές καταπολέμησης της τρομοκρατίας διότι οι ενέργειες αυτές μπορούν να εκληφθούν ότι προσανατολίζονται εναντίον τους.

2.8 Η παρείσφρηση στη ζωή των πολιτών και οι ενισχυμένοι έλεγχοι εμπεριέχουν επίσης τον κίνδυνο (ο οποίος έχει αναφερθεί σε μεγάλο βαθμό) του πολλαπλασιασμού των ελέγχων έναντι ορισμένων «ορατών μειονοτήτων» οι οποίες θα νιώθουν περισσότερο στιγματισμένες και θύματα εθνικών ή ρατσιστικών διακρίσεων. Το επίπεδο ανεκτικότητας έχει ήδη ξεπεραστεί, γεγονός που συμβάλλει σε μια ορισμένη «βίαιη ριζοσπαστικοποίηση» σε περιπτώσεις συγκρούσεων ή αντιπαραθέσεων μεταξύ δυνάμεων της αστυνομίας ή του στρατού και νέων από ορισμένα αστικά γκέτο όπου παρατηρούνται επίσης καταστροφές δημοσίων και ιδιωτικών κτιρίων και αγαθών.

2.9 Όμως, εάν συνδέσουμε αυτή την αστική βία με την έννοια της «ριζοσπαστικοποίησης της βίας», η οποία θεωρείται πρόδρομος της τρομοκρατίας ή ακόμη και καθεαυτή μορφή τρομοκρατίας, μπορούμε να οδηγηθούμε σε έναν εξαιρετικά ευρύ ορισμό της τρομοκρατικής δράσης ή της απόπειρας ή ακόμη της συνενοχής, διευρύνοντάς τον σε διάφορες μορφές βίας οι οποίες, παρά τη βαρύτητα τους, δεν εμπεριέχουν απαραίτητα την πρόθεση διάπραξης τρομοκρατικού εγκλήματος ακόμα και στην περίπτωση που η ίδια αυτή η βία προκαλεί σημαντικές υλικές ζημιές και σωματικές βλάβες ενίοτε σοβαρές.

2.10 Το κίνητρο της πράξης ή της απόπειρας είναι ουσιαστικό για να χαρακτηριστούν τρομοκρατικές.

2.11 Τα τρομοκρατικά ρεύματα εκδηλώθηκαν στο πρόσφατο παρελθόν, και συνεχίζουν και σήμερα, στην ήπειρό μας. Η πολιτική βία δεν δικαιολογείται στις δημοκρατικές χώρες όπου είναι δυνατή η σύσταση πολιτικών κομμάτων και η συμμετοχή σε τακτικές και ισότιμες εκλογές σε όλα τα τοπικά και εθνικά επίπεδα διακυβέρνησης και, στην περίπτωσή μας, στις εκλογές για ευρωβουλευτές.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Παρά το ό,τι υφίσταται συναίνεση όσον αφορά τον ορισμό της τρομοκρατίας, ορισμένες νέες έννοιες μπορούν να αποτελέσουν πρόβλημα, όπως π.χ. αυτή της «βίαιης ριζοσπαστικοποίησης», η οποία ορίζεται από την Επιτροπή ως «το φαινόμενο όπου άτομα ασπάζονται ορισμένες απόψεις, γνώμες και ιδέες που μπορεί να οδηγήσουν σε τρομοκρατικές ενέργειες, όπως αυτές που ορίζονται στο άρθρο 1 της απόφασης-πλαίσιο» του 2002.

3.2 Τούτο έχει υπογραμμιστεί στην έκθεση Burgess στο ΕΚ σχετικά με τη νέα έννοια της «βίαιης ριζοσπαστικοποίησης». Και εκεί, «η κύρια πρόκληση του ορισμού της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης και της πρόληψής του είναι αυτή της πρόθεσης». Επίσης, η ριζοσπαστικοποίηση είναι συχνά μια διεργασία που μπορεί να διαρκέσει πολύ καιρό, χρόνια, και δίνει τη δυνατότητα για διάλογο και διαδικασίες εκπαίδευσης και ενημέρωσης, καθώς και για άλλα προληπτικά μέτρα.

3.3 Η τρομοκρατία δεν αποτελεί νέο δεδομένο του πολιτικού βίου· σήμερα όμως χρησιμοποιεί τα παγκόσμια μέσα επικοινωνίας, τους φορολογικούς παραδείσους, τις δυνατότητες που παρέχουν οι χώρες με αδύναμη διακυβέρνηση ή εκείνες των οποίων η κρατική μηχανή έχει καταρρεύσει προκειμένου να συγκροτήσουν τις βάσεις και τα στρατόπεδα εκπαίδευσής τους. Ωστόσο, πρόκειται περισσότερο για μια νεφελώδη παρά για ένα διεθνές μοναδικό και δομημένο δίκτυο.

3.4 Όμως, δεν υπάρχει στην ιστορία προηγούμενο της νέας διάστασης του αντίκτυπου της τρομοκρατίας. Η διάσταση αυτή έγκειται στα άμεσα και παγκόσμια μέσα που πληροφορούν με τρόπο λεπτομερή και ορατό, με εικόνες και ενίοτε με άμεση μετάδοση των επιθέσεων. Όμως, η ελευθερία του τύπου εμποδίζει την επιβράδυνση αυτού του αγώνα ταχύτητας για εντυπωσιασμό που ενισχύει σημαντικά, εκ των πραγμάτων, το αίσθημα του φόβου και της ανασφάλειας των πολιτών και διασφαλίζει την διαφήμιση των τρομοκρατικών επιθέσεων.

3.5 Το διαδίκτυο αποτελεί ένα χώρο επικοινωνίας που καταστρατηγείται τόσο για τη διάδοση ιδεολογιών που αποδέχονται τη βία, αναζητούν στηρίγματα και στρατολογούν ακόμα και υποψηφίους για επιθέσεις αυτοκτονίας, όσο και για να επικοινωνούν οι υπεύθυνοι των επιθέσεων με τους αρχηγούς τους και για να διαδίδουν τεχνικές όπως η κατασκευή ερασιτεχνικών βομβών.

3.6 Εκτός από το κινήγι των ιστοθέσεων που δοξάζουν την τρομοκρατία, θα είναι δύσκολο να ελεγχθούν οι επικοινωνίες μεταξύ ορισμένων ομάδων, λαμβανομένων υπόψη των σημερινών τεχνολογιών κωδικοποίησης και απόκρυψης των κωδικοποιημένων πληροφοριών, γραπτών ή προφορικών.

3.7 Συνεπώς, η ΕΟΚΕ εκφράζει τις αμφιβολίες της όσον αφορά την προβλεπόμενη αποτελεσματικότητα των ενισχυμένων μέτρων που αναμένεται να διατυπωθούν για την επιτήρηση του διαδικτύου και των επικοινωνιών των ιδιωτών.

3.8 Είναι επίσης αμφίβολο ότι οι έλεγχοι ταυτότητας, οι έλεγχοι των αποσκευών ή των οχημάτων στα χερσαία σύνορα, στα αεροδρόμια και στα λιμάνια, και ακόμη σπανιότερα, στους οδικούς ή σιδηροδρομικούς σταθμούς εμποδίζουν πραγματικά την κυκλοφορία των τρομοκρατών, ακόμη και αν τα ασφαλή έγγραφα ταυτότητας αποτελούν καλή λύση κατά της πλαστογράφησης. Αν και τα μέτρα αυτά περιπλέκουν πράγματι σε ένα βαθμό τις κινήσεις των εγκληματιών γενικότερα, περιπλέκουν τη ζωή όλων των πολιτών και τείνουν προοδευτικά σε μια πραγματική παρακολούθηση των κινήσεων όλων των πολιτών, εάν ληφθούν επιπλέον υπόψη τα συστήματα παρακολούθησης με κάμερες, οι ιδιωτικοί φρουροί και η γενίκευση των ηλεκτρονικών διακριτικών ασφαλείας στις δημόσιες και ιδιωτικές εγκαταστάσεις και οι εκπομπές των κινητών τηλεφώνων και άλλων μέσων εντοπισμού σε πραγματικό χρόνο των προσώπων. Όμως, τα μέσα αυτά δεν εμποδίζουν τη δράση των καμικάζι. Δημιουργούν την αίσθηση ενός αστυνομικού κράτους εάν δεν ληφθούν δημοκρατικά μέτρα για να αποδειχθεί ότι η χρήση των τεχνολογιών αυτών δεν υπερβαίνει ό,τι είναι αυστηρώς απαραίτητο για την υλοποίηση του στόχου τους. Μια λύση θα μπορούσαν να αποτελέσουν τα εθνικά όργανα επιτήρησης των επιτηρητών και η δημιουργία μιας ευρωπαϊκής ομάδας προβληματισμού στον τομέα αυτόν και στον τομέα των φακέλων των υπόπτων για τρομοκρατία.

3.9 Καταρχήν, η επιτήρηση των παράνομων χρηματοοικονομικών ροών δεν εμποδίζει πραγματικά την καθημερινή ζωή των πολιτών, καθιστά όμως δυνατή την παρακολούθηση των παράνομων πρακτικών (εμπόριο ανθρώπων, όπλων, ναρκωτικών ...) που οδηγεί στη συσσώρευση παράνομων κεφαλαίων, τα οποία έχουν σαν αποτέλεσμα αφενός να αποκτηθούν με καθυστέρηση οι πόροι που διοχετεύονται σε τρομοκρατικές πράξεις και αφετέρου στο να εντοπισθεί

που ριζώνει η βία (!). Όμως, είναι πολύ δύσκολο να εμποδιστούν οι μεταφορές ποσών με μετρητά ή μέσω ενός συστήματος ανταποκριτών που καταβάλλουν σε μια χώρα το ποσό που παραδίδεται σε έναν ενδιάμεσο σε μια άλλη χώρα, οι επιχειρήσεις που πραγματοποιούνται ή επιβεβαιώνονται μέσω κρυπτογραφημένων επιστολών ή μηνυμάτων. Η επιτήρηση και οι έρευνες μπορούν να είναι αποτελεσματικές κυρίως στο επίπεδο της συλλογής πόρων για τις φιλανθρωπικές ή τις ανθρωπιστικές οργανώσεις που έχουν κρυφούς δεσμούς με τρομοκρατικές ομάδες. Ωστόσο θα πρέπει να αποφευχθεί η επιτήρηση όλων των μη κυβερνητικών οργανώσεων ή να δυσχεραθούν οι ανθρωπιστικές δραστηριότητές τους ή οι δραστηριότητες αλληλεγγύης, σε ένα κλίμα γενικευμένης καχυποψίας, που ενοχλεί τους πολίτες και περιπλέκει τη δράση των οργανώσεων τους στο σημείο όπου, ενίοτε, μπορεί να αποτελέσει φραγμό στην κανονική εκτέλεση των προγραμμάτων τους.

3.10 Οι ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ αστυνομικών οργάνων και υπηρεσιών πληροφοριών αφορούν ιδιαίτερα τις πληροφορίες όπως η εικόνα, το όνομα, η διεύθυνση, τα δακτυλικά αποτυπώματα, τα γενετικά αποτυπώματα και η συμμετοχή σε διάφορες οργανώσεις. Η αβεβαιότητα συνεχίζει να υφίσταται όσον αφορά την πραγματική εγγύηση της προστασίας του ιδιωτικού βίου και έναντι λαθών όσον αφορά την εγγραφή ή την εκτίμηση στους φακέλους VIS, SIS, και στους διάφορους αστυνομικούς φακέλους και ποινικά μητρώα, καθώς και όσον αφορά την δυνατότητα που έχουν τα άτομα να παρεμβαίνουν για να διορθώσουν τα στοιχεία στους φακέλους τους.

3.11 Τελικά, αυτό που μπορεί να προσφέρει ουσιαστικά το ευρωπαϊκό επίπεδο είναι η εναρμόνιση της συνεργασίας και της διάδοσης των εμπειριών, η οποία χρειάζεται να βελτιωθεί με την αποφυγή ωστόσο της συσσώρευσης ειδικών νομοθεσιών και μέτρων όταν οι υφιστάμενοι νόμοι και όργανα κατά του οργανωμένου εγκλήματος ή του οικονομικού εγκλήματος μπορούν να επεκταθούν στην καταστολή της τρομοκρατίας.

3.12 Μια σημαντική βιβλιογραφία επιβεβαιώνει ότι οι έκτακτες καταστάσεις, ακόμα και χαμηλής ή μέτριας έντασης, ευνοούν γενικά τον περιορισμό των πολιτικών ελευθεριών, τη διάβρωση των εγγυήσεων του κράτους δικαίου και της καχυποψίας έναντι των αλλοδαπών, των νόμιμων και παράνομων μεταναστών και των αιτούντων άσυλο. Τούτο έχει παρατηρηθεί στα περισσότερα κράτη μέλη. Μια ατμόσφαιρα ρατσισμού και ξενοφοβίας τείνει να επεκταθεί και, θα ήταν σκόπιμο, μέσω του λόγου και του παραδείγματος, να αντισταχθούμε σε αυτήν την αυξανόμενη τάση.

3.13 Οι διακριτοί ρόλοι των κρατών μελών, των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Europol, της Eurojust κτλ είναι σαφώς καθορισμένοι αλλά ο επιχειρησιακός χαρακτήρας της συνεργασίας σε επίπεδο υπηρεσιών πληροφοριών και ερευνών απαιτεί συνεχή τελειοποίηση.

3.14 Όμως, η πρόληψη της ριζοσπαστικής βίας και της τρομοκρατίας προϋποθέτει τη γνώση των κυκλωμάτων και των ιδεολογιών που τις ευνοούν και, με τον τρόπο αυτό, μπορούν να εξαλειφθούν πολλές προκαταλήψεις που δεν έχουν επαληθευθεί.

(¹) Γνωμοδότηση CESE της 11.5.2005 με θέμα «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας», εισηγητής κ. Simpson (ΕΕ C 267 της 27.10.2005), σημεία 3.1.8 και 3.2.1.

3.15 Η διοργάνωση της αντιτρομοκρατικής δράσης μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο μακροπρόθεσμα διότι χρειάζεται να επανεγκατασταθούν ή να εγκατασταθούν εξαρχές η δημοκρατία και ο σεβασμός των πολιτικών ελευθεριών της στα αδύναμα κράτη ή σε αυτά που δεν ελέγχουν το σύνολο της επικράτειάς τους και στα αυταρχικά ή δικτατορικά κράτη.

3.16 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η δράση, συνήθως διακριτική των υπηρεσιών πληροφοριών και οι αστυνομικές έρευνες δεν πρέπει να συνοδεύονται απαραίτητα από μια συστηματική πολιτική εμπιστευτικότητας έναντι των πολιτών και των εκπροσώπων τους, τόσο εθνικών όσο και ευρωπαϊών, διότι η πληροφόρηση που ευνοεί τη συμμετοχή των πολιτών και ο δημοκρατικός έλεγχος πρέπει να μπορούν να ασκούνται παρά το συγκεκριμένο πλαίσιο, με τον κατάλληλο τρόπο, ειδικότερα για να αποφευχθεί κάθε απομάκρυνση από το κράτος δικαίου.

4. Ρόλος της κοινωνίας των πολιτών στην πρόληψη της τρομοκρατίας και της ριζοσπαστικοποίησης που οδηγεί στη βία

4.1 Κύρια αποστολή της κοινωνίας των πολιτών

4.1.1 Η κοινωνία των πολιτών είναι το κύριο θύμα της διεθνούς τρομοκρατίας (που μπορεί να προκαλείται από τον ακραίο εθνικισμό, την χρησιμοποίηση του θρησκευτικού φανατισμού ή που θεωρεί τη βία αυτοσκοπό). Η κοινωνία των πολιτών είναι αντιμετώπιση με την τρομοκρατία που επιδιώκει τη συλλογική και γενική τιμωρία, που επιδιώκει να επιβάλει ένα κλίμα γενικευμένου τρόμου προκειμένου το κράτος να αποδεχθεί τα αιτήματά της. Όμως η κοινωνία των πολιτών αποτελεί επίσης ένα από τα κύρια στοιχεία κάθε στρατηγικής για την καταπολέμηση αυτής της απειλής, όπως το επεσήμανε η ΕΟΚΕ στη γνωμοδότηση της με θέμα «Η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στην καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας»⁽²⁾, όσον αφορά τόσο τους μηχανισμούς καταπολέμησης των πιο ορατών επιπτώσεων όσο και τις βαθύτερες αιτίες της, χωρίς να λησμονείται το σημαντικό έργο της στην παροχή βοήθειας στα θύματα της.

4.1.2 Λαμβάνοντας υπόψη τον πρωταγωνιστικό ρόλο του κράτους και των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) — ιδίως στους τομείς της ασφάλειας, της άμυνας, της δικαιοσύνης και της χρηματοδότησης στην καταπολέμηση των πλέον ορατών συμπτωμάτων και επιπτώσεων της απειλής αυτής (πρόληψη των τρομοκρατικών επιθέσεων, δίωξη και εξάρθρωση των τρομοκρατικών ομάδων, σύλληψη, δική και καταδίκη των υπευθύνων των τρομοκρατικών επιθέσεων, φραγμός των διαύλων χρηματοδότησής τους ...), ο ρόλος που διαδραματίζει η κοινωνία των πολιτών στον τομέα αυτό είναι ουσιαστικός και αφορά τα ακόλουθα:

4.1.2.1 Να μεριμνεί ενεργά ώστε η αντιτρομοκρατική πάλη να μην υπερβαίνει ποτέ τα όρια του κράτους δικαίου και να τηρεί τα δικαιώματα του ανθρώπου, τις αξίες, τις αρχές και τις ελευθερίες που χαρακτηρίζουν μια ανοιχτή και δημοκρατική κοινωνία.

4.1.2.2 Να συνεργάζεται με τις κοινοτικές και εθνικές αρχές σε όλα τα επίπεδα για τον εντοπισμό των δραστηριοτήτων και των δραστών που εμπλέκονται σε τρομοκρατικά δίκτυα (ο ρόλος των οικονομικών οντοτήτων που διαχειρίζονται τις υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών είναι ιδιαίτερα σημαντικός για το σκοπό αυτό). Η συνεργασία αυτή πρέπει να βασίζεται σε μια αμοιβαία δέσμευση όλων των ενδιαφερόμενων φορέων για την ανταλλαγή πληροφοριών, πόρων και προσπάθειών στην υπηρεσία του κοινού στόχου της καταπολέμησης της τρομοκρατίας.

⁽²⁾ Διερευνητική γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 13.9.2006 με θέμα «Η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στην καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας». Εισηγητές: κ.κ. Rodríguez García Caro, Pariza Castaños, Cabra de Luna (ΕΕ C 318 της 23.12.2006), σημείο 13.

4.1.2.3 Να θεσπίζει διαύλους διαλόγου με τους επικεφαλής και τους κοινωνικούς φορείς των κοινοτήτων από τις οποίες προέρχονται οι τρομοκρατικές ομάδες, προκειμένου να προωθεί την κοινή προσπάθεια κριτικής και απομυθοποίησης του λόγου και της πρακτικής υπέρ της βίας.

4.1.2.4 Να ανταλλάσσει με τους διάφορους κοινωνικούς φορείς και τις εθνικές και κοινοτικές αρχές εμπειρίες και πρακτικές που οδηγούν στην απομόνωση και στον έλεγχο ατόμων και ομάδων που ενδέχεται να κυλήσουν προς τον αποκλεισμό και τη βίαιη ριζοσπαστικοποίηση, ενώ παράλληλα να μεριμνά αυστηρά για την τήρηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών καθώς και των κανόνων του κράτους δικαίου.

4.1.2.5 Να προσφέρει τις προσεγγίσεις της (σχετικά με τις διαδικασίες ενσωμάτωσης και τα οράματα, τις στάσεις και τη λειτουργία των ομάδων με ιδιαίτερη σημασία στον τομέα αυτό) στα προγράμματα κατάρτισης για το προσωπικό των αστυνομικών δυνάμεων, των υπηρεσιών ασφαλείας και πληροφοριών που πρέπει να αναλάβουν τη βασική αποστολή για την καταπολέμηση αυτής της απειλής.

4.1.2.6 Να θέσει σε λειτουργία πιλοτικές προσπάθειες που να επικεντρώνονται στους χώρους που εκτίθενται περισσότερο στην αλλοτρίωση, στη ριζοσπαστικοποίηση και στη στρατολόγηση (φυλακές, θρησκευτικοί χώροι, σχολεία, αστικά γκέτο, καταστήματα παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών κτλ). Οι προσπάθειες αυτές θα πρέπει να προσανατολίζονται στην αποφυγή του αποκλεισμού, της ριζοσπαστικοποίησης και του στιγματισμού ατόμων ή ομάδων διότι ανήκουν σε μια συγκεκριμένη κοινωνική τάξη, σε ένα φύλο, σε μια εθνική ομάδα ή σε μια θρησκεία.

4.2 Η ενσωμάτωση ως προληπτική προσέγγιση — Συγκεκριμένες προτάσεις

4.2.1 Πράγματι, ο ρόλος της κοινωνίας των πολιτών γίνεται πρωταγωνιστικός όταν χρειάζεται να δοθεί προσοχή στις υπέρπουσες αιτίες που λειτουργούν ως κινητήρια δύναμη της τρομοκρατικής βίας. Χωρίς να δικαιολογούμε την βία, σε οποιαδήποτε μορφή της, μπορούμε να εντοπίσουμε τις αιτίες και να εξηγήσουμε πολλές από τις εκτροπές της τρομοκρατίας ως το τελικό σημείο των διεργασιών αλλοτρίωσης, ριζοσπαστικοποίησης και στρατολόγησης που τροφοδοτούνται από τις οριζόντιες ανισότητες μεταξύ ομάδων που συνυπάρχουν στην ίδια επικράτεια, από φαινόμενα αποκλεισμού και διακρίσεων (κοινωνικών, πολιτικών ή οικονομικών) και μεροληψίας κατά την κρίση των πράξεων των μεν και των δε. Η ενσωμάτωση είναι κατά συνέπεια το κέντρο βάρους κάθε στρατηγικής ευρείας εμβέλειας η οποία, για καθαρά προληπτικούς λόγους, πρέπει να επιδιώκει τα εξής:

4.2.2 Να προωθεί τα εκπαιδευτικά συστήματα, επίσημα και ανεπίσημα, που επικεντρώνονται στην εξάλειψη των αρνητικών στερεοτύπων και ευνοούν την ανεκτικότητα και τη συνύπαρξη με βάση κοινές αξίες που έχουν ως κύρια αναφορά τα δικαιώματα του ανθρώπου (γεγονός που απαιτεί συγκεκριμένα την αναθεώρηση των σχολικών εγχειριδίων προκειμένου να αναδιατυπωθούν τα στερεότυπα αντιπαράθεσης για να μετατραπούν σε πρότυπα ανεκτικότητας και σε εργαλεία πολυπολιτισμικής παιδαγωγικής).

4.2.3 Να αναλάβει δεσμεύσεις (συμπεριλαμβανομένων κωδικών δεοντολογίας) που να απευθύνονται στα διάφορα μέσα επικοινωνίας προκειμένου να μην υπάρχουν περιθώρια για εκφράσεις και προσεγγίσεις που μπορούν να τροφοδοτήσουν τον αποκλεισμό, το ρατσισμό και την ξενοφοβία. Με το μεγαλύτερο δυνατό σεβασμό της ελευθερίας του τύπου και της ελευθερίας της έκφρασης, θα ήταν ενδιαφέρον να προωθηθούν επικοινωνιακά προϊόντα που να διαδίδουν τις κοινές αξίες κατά τη διάρκεια των αιώνων και να επευφημούν τα πλεονεκτήματα της πολυπολιτισμικότητας η οποία αποτελεί πλούτο σε ένα πλαίσιο παγκοσμιοποίησης.

4.2.4 Να διαδίδει μέσω ενημερωτικών εκστρατειών μηνύματα και προσεγγίσεις που να ευνοούν την ενσωμάτωση και να συμβάλλουν στη διασαφήνιση της κατάστασης και στην αντικατάσταση των λανθασμένων εννοιών από ορθές (διεθνής και όχι ισλαμική τρομοκρατία, ενσωμάτωση και όχι αφομοίωση) ή καταλληλότερες (πολίτες και όχι μετανάστες) προκειμένου να μην ενισχύεται ο διχασμός και η αντιπαράθεση.

4.2.5 Να συμβάλει ώστε να συνειδητοποιηθεί η σημασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου ως το κύριο θεμέλιο της συνύπαρξης σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία. Ακόμη, η οργανωμένη κοινωνία των πολιτών πρέπει να αποτελεί μια σημαντική κινητήρια δύναμη για την διαμόρφωση μιας κοινωνίας στην οποία όλοι θα απολαύουν τα ίδια δικαιώματα (κοινωνικά, πολιτικά και οικονομικά) και θα έχουν τις ίδιες υποχρεώσεις.

4.2.6 Να προωθεί τη δημιουργία κοινωνικών πλατφορμών στις οποίες να συμμετέχουν οι φορείς των διαφόρων κοινοτήτων που διαβιούν στην εθνική επικράτεια. Οι πλατφόρμες αυτές θα επιδιώκουν την ενεργοποίηση των μηχανισμών ενσωμάτωσης και ειρηνικής επίλυσης των διαφορών.

4.2.7 Να εντοπίζει και να ενισχύει το ρόλο των επικεφαλής και των οργανώσεων που αντιπροσωπεύουν άλλες κοινότητες στην επικράτεια της ΕΕ ως προνομιούχους συνομιλητές στην προσέγγιση με άτομα που προέρχονται από άλλους πολιτισμούς, με κεντρικό στόχο την αναζήτηση του διαλόγου και της συνεργασίας προκειμένου να εξαλειφθούν οι αιτίες που ενδέχεται να προκαλέσουν αλλοτρίωση και ριζοσπαστικοποίηση ορισμένων μελών τους.

4.2.8 Να αναπτύξει ειδικευμένα προγράμματα προκειμένου να εμποδιστεί η ριζοσπαστικοποίηση των ατόμων που ενδεχομένως διάκινεται φιλικά προς τις ιδέες και τις πρακτικές της τρομοκρατίας στους συνήθεις χώρους στρατολόγησης (φυλακές, θρησκευτικοί χώροι ...). Τα προγράμματα αυτά θα πρέπει να βασίζονται στην κοινωνική ενσωμάτωση και στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

4.2.9 Να σχεδιάσει την αποκεντρωμένη συνεργασία σύμφωνα με αυτή την προοπτική, τόσο σε εθνική όσο και κοινοτική κλίμακα (αξιοποιώντας την ύπαρξη ήδη διατυπωμένων πλαισίων όπως ευρω-μεσογειακή ένωση, η ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας ή ο σύνδεσμος με τις χώρες ΑΚΕ). Αξιοποιώντας το τεράστιο δυναμικό των πολιτικών συνεργασιών για την ανάπτυξη των κρατών μελών και της ΕΕ, χρειάζεται να θεσπιστούν σχέδια επιτόπου συνεργασίας με τους φορείς που αυτοχαρακτηρίζονται θρησκευτικοί ή εθνικοί αλλά απορρίπτουν πλήρως τη βία ως τρόπο δράσης.

4.2.10 Να αυξηθεί σημαντικά στην ΕΕ και στο πλαίσιο των σχέσεων με τρίτες χώρες ο αριθμός και ο προϋπολογισμός των προγραμμάτων ανταλλαγής υπευθύνων κατάρτισης, σπουδαστών, δημοσιογράφων, μελών εργοδοτικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων, υποστηρικτών των δικαιωμάτων του ανθρώπου, μελών μη κυβερνητικών οργανώσεων και να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην ανάγκη να βελτιωθεί η πύχη της ισότητας των φύλων. Η προσωπική γνώση και η ανταλλαγή εμπειριών και απόψεων είναι μέθοδοι που πρέπει να προωθηθούν προκειμένου να αποδυναμωθούν τα αρνητικά στερεότυπα και ένα διαμορφωθεί ένα κοινό μέλλον σε έναν αιώνα που καλείται να είναι πολυπολιτισμικός (?). Είναι απαραίτητο λοιπόν να αξιοποιηθούν και να ενισχυθούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της

ΕΟΚΕ προκειμένου μέσω των ενεργών διαύλων επικοινωνίας και συνεργασίας της με τους οργανισμούς τρίτων χωρών, να ερευνηθούν νέες μέθοδοι δράσης για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης ορισμένων ομάδων ή ατόμων.

4.2.11 Να προωθηθεί η διαμόρφωση και η παγίωση πλατφορμών συμμετοχής του πληθυσμού (αυτόχθονα ή αλλοδαπού) οι οποίες θα στηρίζονται σε εγκάρσιες βάσεις εκπροσώπησης των πολιτών αντί σε βάσεις εθνικές ή θρησκευτικές.

4.2.12 Να δώσει ώθηση στην έρευνα που πραγματοποιείται σε ειδικευμένα κέντρα και ιδρύματα τόσο στην επικράτεια της ΕΕ όσο και στο πλαίσιο της συνεργασίας με εκείνα που βρίσκονται στις χώρες που παρουσιάζουν ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το ζήτημα. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η στήριξη σε σχέδια και σε μελέτες που επιδιώκουν μια καλύτερη γνώση των διεργασιών που ενδέχεται να οδηγήσουν στην αλλοτρίωση, τη στρατολόγηση και την βίαιη ριζοσπαστικοποίηση καθώς και στις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των διαφόρων παραγόντων.

4.3 Παροχή βοήθειας στα θύματα

4.3.1 Τέλος, είναι σημαντικό να αποτελεί η παροχή βοήθειας στα θύματα αναπόσπαστο τμήμα μιας γενικής θεώρησης σύμφωνα με την οποία η κοινωνία των πολιτών αναλαμβάνει η ίδια το ρόλο της στην καταπολέμηση της τρομοκρατικής απειλής. Προκειμένου τα θύματα να μην ξεχαστούν ούτε να περιθωριοποιηθούν κοινωνικά, πρωταρχική σημασία έχουν τα ακόλουθα:

4.3.2 Να καταβληθούν προσπάθειες ώστε να αναγνωριστούν πλήρως όλα τα δικαιώματά τους (συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής αποζημίωσης) ως θυμάτων κάθε είδους τρομοκρατικών επιθέσεων, είτε συμβαίνουν στην εθνική επικράτεια, είτε οπουδήποτε αλλού στον κόσμο.

4.3.3 Να διαμορφωθούν κοινωνικοί μηχανισμοί στήριξης (σωματικής, ψυχικής και οικονομικής) προκειμένου να υπερκεραστεί ο τραυματισμός και να αποφευχθούν εκφράσεις στιγματισμού ή καθαρού ρατσισμού και ξενοφοβίας.

4.3.4 Να υπάρξει πολιτική βούληση των εθνικών κυβερνήσεων και της ΕΕ προκειμένου να διαμορφωθούν οι συναινετικές βάσεις για την αναγνώριση των θυμάτων, της στήριξης και της προστασίας τους.

4.4 Οι πολίτες ως κύριοι φορείς ασφαλείας και πρόληψης: συνοδευτικές πολιτικές

4.4.1 Ουσιαστικά, με βάση την αρχή ότι οι πολίτες αποτελούν την κύρια δύναμη δράσης κάθε κράτους και, κατ' επέκταση, της ΕΕ τα αξιώματα της ασφάλειας, της δημιουργίας ειρήνης και της πρόληψης των βίαιων συγκρούσεων συνεπάγονται τα ακόλουθα:

4.4.2 Να διαμορφωθούν πολυδιάστατες στρατηγικές και δράσεις προκειμένου να διασφαλιστεί ένα ορισμένο επίπεδο ευημερίας και ασφάλειας σε εκείνους που μοιράζονται την ίδια επικράτεια και στους γείτονές τους, όπου η προώθηση της ανάπτυξης και της ασφάλειας για όλους δημιουργεί μια εγγύηση ανάπτυξης και ασφάλειας σε ατομικό επίπεδο.

(?) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 20.4.2006 με θέμα «Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το Ευρωπαϊκό έτος διαπολιτισμικού διαλόγου (2008)». Εισηγήτρια: η κ. CSER (ΕΕ C 185 της 8.8.2006).

4.4.3 Να μειωθούν και, προοδευτικά, να εξαιρεθούν οι ανισότητες μεταξύ ομάδων και χωρών. Είναι ο κύριος τρόπος προώθησης της ασφάλειας για όλους. Η κοινή βάση συνύπαρξης και μείωσης της τρομοκρατικής απειλής είναι, για μια ακόμα φορά, η αυστηρή τήρηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και η ενίσχυση ενός δημοκρατικού περιβάλλοντος, που εγγυάται την ελεύθερη άσκηση των θρησκευτικών πρακτικών σε χωριστό πλαίσιο από τις δημόσιες υποθέσεις. Αυτό σημαίνει επίσης την απόρριψη της ύπαρξης κοινωνικών χώρων στο περιθώριο του νόμου (νομική αβεβαιότητα ή γκέτο που βασίζονται σε απαράδεκτα έθιμα από την οπτική αυτή).

4.4.4 Να γίνει κατανοητό ότι η ασφάλεια δεν μπορεί να διασφαλιστεί εις βάρος της ελευθερίας με τη μείωση του πλαισίου των ιδίων δικαιωμάτων σε μια ανοιχτή και δημοκρατική κοινωνία και με την εφαρμογή μεθόδων αντιτρομοκρατικής δράσης παρόμοιων με εκείνων που χρησιμοποιούν οι αντίπαλοι.

4.4.5 Να αναγνωριστεί ότι ένας στόχος όπως η καταπολέμηση της τρομοκρατίας (απαραίτητα πολυτομεακός, πολυδιάστατος και μακροπρόθεσμος) μπορεί να επιτευχθεί μόνο εάν διαθέτει εξειδικευμένο και κατάλληλο προϋπολογισμό που να συγκεντρώνει τις εθνικές και κοινοτικές προσπάθειες.

4.5 Συμμαχίες δημόσιου — ιδιωτικού τομέα

4.5.1 Η τρομοκρατική απειλή είναι διάχυτη, συνεχής και παγκόσμια. Κανένας δεν είναι προφυλαγμένος από τις επιπτώσεις της και μεταβάλλεται συχνά ως προς τη μορφή και τους τρόπους εκδήλωσής της. Σε συνδυασμό με το γεγονός ότι ακόμα δεν καταφέραμε να διαμορφώσουμε μια κατάλληλη στρατηγική για την αντιμετώπισή της, το γεγονός αυτό καθιστά αναγκαία τη συνεχή αξιολόγηση των αναλύσεων, των εκτιμήσεων και των χρησιμοποιούμενων μεθόδων εξέλιψής της. Πρόκειται για ένα έργο που αφορά όλες τις πλευρές, τόσο τις εθνικές κυβερνήσεις και τα κοινοτικά όργανα όσο και το σύνολο της κοινωνίας των πολιτών. Το έργο αυτό χαρακτηρίζεται εξορισμού από την ενσωμάτωσή. Στο πλαίσιο αυτό, χρειάζεται να

εξερευνηθούν επίσης οι ενδεχόμενες συμμαχίες δημόσιου — ιδιωτικού τομέα (χωρίς τούτο να σημαίνει ωστόσο την ιδιωτικοποίηση της ασφάλειας και της άμυνας, κάτι που θα ήταν αντιπαραγωγικό) προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για την επίτευξη ενός κοινού στόχου: την ευημερία και ασφάλεια όλων (*). Οι προσπάθειες αυτές θα πρέπει να βασίζονται κυρίως τα εξής:

4.5.2 Στην ανάγκη επεξεργασίας ενός γλωσσάριου που να επιτρέπει, τόσο στο λόγο όσο και στις πράξεις, την επίτευξη συναινεσης σχετικά με έννοιες που προσανατολίζουν τις εργασίες που πρέπει να πραγματοποιηθούν από το σύνολο των ενδιαφερομένων μερών και φορέων.

4.5.3 Στο δημοκρατικό έλεγχο της στρατηγικής για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας σε όλα τα επίπεδα και σε όλες τις μορφές της.

4.5.4 Στη συνειδητοποίηση της σημασίας των εξωτερικών πολιτικών των κρατών μελών (και της ΚΕΠΠΑ/ΕΠΠΑ σε κοινοτικό επίπεδο) και των εθνικών και κοινοτικών πολιτικών αναπτυξιακής συνεργασίας για την πρόληψη της τρομοκρατίας και για την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης των εν δυνάμει τρομοκρατών.

4.5.5 Στην απόλυτη ανάγκη διασφάλισης μιας κατάλληλης και συνεχούς δημοσιονομικής πρόβλεψης σε όλα τα προγράμματα και τις δράσεις που αναφέρονται στην παρούσα γνωμοδότηση.

4.5.6 Στην ανάγκη έναρξης ή διατήρησης του διαλόγου και της συνεργασίας με τους κοινωνικούς, πολιτικούς και οικονομικούς φορείς και οργανισμούς τόσο εντός όσο και εκτός των συνόρων της ΕΕ έχοντας συνείδηση, αφενός, ότι είναι αδύνατο να διασφαλιστεί μεμονωμένα η επιτυχία στην καταπολέμηση της απειλής αυτής και, αφετέρου, ότι ο συντονισμός των προσπαθειών για την διαμόρφωση συναινετικών και βιώσιμων μεθόδων και στρατηγικών δράσης παρέχει σημαντικά πλεονεκτήματα.

Βρυξέλλες, 22 Απριλίου 2008.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

(*) Διερευνητική γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 13.9.2006 με θέμα «Η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στην καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας»: Εισηγητές: κ.κ. Rodríguez García Caro, Pariza Castañón, Cabra de Luna (ΕΕ C 318 της 23.12.2006), σημείο 13.